

Delavec izhaja vsak petek
z datumom naslednjega
dne. — Naročnina za celo
leto K 24.—, za pol leta
K 12.—, za štiri leta K 6.—
Posamezna številka 40 vin
naročnina v inozemstvo
sorazmerno več.
Pošiljavo na uredništvo in
upravnništvo
Ljubljana, Šelenburgova
ulica šte. 6. II. nadstr.
Telefon št. 225.

DELAVEC

Rokopisi se ne vračajo. —
Inserati se zaračunavajo,
milimeter vrstica in si-
cer pri enkratni objav-
i po 60 vinarja, pri trikrat-
ni po 58 vinarja, pri šest-
kratni po 56 vin., pri celo-
letnih objavah po 54 vin.,
za vsakokrat. — Za razne
izjave itd. stane mm vrstica
50 vin. — Reklam: so poš-
tine proste. — Nefrankira-
na pisma se ne sprejemajo.

24. 4. 1920.

Ob grobih žrtev delavske solidarnosti.

Žrtve! Žrtve usode, sistema. Ta vzklik nam je silil iz ust, ko smo dobili spo-
ročilo, da so na Zaloški cesti v Ljubljani v soboto dne 24. aprila streljali in je pri
tem bilo 13 oseb mrtvih in blizu 70 ranjenih.

Železničarska organizacija je stopila v mezno stavko. Ker se ministrstvo ni
hotelo pogoditi z železničarji, marveč je skušalo gibanje zatreti s silo, je ostalo de-
lavstvo v vsej Jugoslaviji sklenilo protestno stavko za tri dni, to je dne 23., 24. in
25. aprila. To delavstvo je hotelo napraviti manifestacijo povsem mirno v znak soli-
darnosti in protesta proti neznosnim razmeram. Zato se je zbralo tam.

Orožna sila je ta obhod hotela preprečiti in je ob vznemirjenosti pričela stre-
ljati med ljudi. Tako so padle žrtve.

Pustimo vse rekriminacije! Ni čas za to, pač pa moramo konstatirati, da te
žrtve ni povzročilo delavstvo, ampak sedanji sistem, ki sicer govori o socialnih vpra-
šanjih, izvaja pa terorizem v bojazni, da je vsako delavsko gibanje politično.

Najgloblje sočutje izrekamo žrtvam in njih svojcem. Žrtve so. Te žrtve, ta kri
nas opominja, da nas čaka še mnogo organizatoričnega in kulturnega dela, dokler
uveljavimo delavske pravice. Zaradi te nedolžne krvi naša zavest in zavednost ne bo
ponehala, marveč dvignila se bo, ker se mora zaradi bodočih bojev.

Prvo, kar storimo je to, da podpremo svojce žrtev in žrtve gibanja. V ta namen
je uvedel „Naprej“ zbirko in poleg tega je sklenila Strokovna komisija v Ljubljani
soglasno, da letos proslavi proletarijat v Sloveniji prvi maj s tem, da ta dan
dela in nakloni zaslužek tega dneva omenjenim žrtvam. Darila v ta namen spre-
jema od organizacij Strokovna komisija v Ljubljani (s. J. Tokan), Šelenburgova ul. 6.

S tem počastimo spomin žrtev, s tem pomagamo nesrečnim rodbinam, ki jih
je pahnil v bedo sedanji sistem, ne da bi se izpostavljali političnemu terorizmu, ki
nam je prepovedal vse shode in prireditve.

Z žalostjo v srcu, toda v popolni zavesti, kaj pomeni za proletarijat prvi maj,
smo sklenili tako, ker se zavedamo, da je vse zunanje le formalnost, prepričanje v
socializmu pa jedro delavskega pokreta in napredka.

Slava prvemu maju, slava delavski solidarnosti!

Kaj hočemo mi jesti?

Osrednja vlada v Belgradu podpisala je z zastopnikom Ogrske začasno pogodbo, vsled katere hoče naša vlada izvažati v Ogrsko sledeči živež: 4500 vagonov koruze iz žetve leta 1919., 350 vagonov fižola domačega in stranskega pridelka, 500 vagonov pšenice, ki se ima oddati že do 15. maja 1920.; 3000 pitanih svinj. Cene živeža so ugotovljene v pogodbi od časa do časa, a v „zdravi valuti“, to je v zunanjem denarju (dolarju, franku i. t. d.).

Dokler mi izvažamo hrano v tuje države, ter plačujejo mlino 900—1000 kron za 100 kg pšenice pač pomeni, da bo veljal kilogram moka 20 kron — do nove žetve pa je še dolg rok vrh 4 mesecev. Pač lepo skrbijo naši vladni voditelji za narod. Namesto da ustavijo vsak izvoz živil ter s tem preprečijo neprestano dviganje cen živilom — dovoljujejo izvoz in s tem pospešujejo dviganje cen. Že v enem tednu dvignila se je cena kruha za dve kroni pri kilogramu. Vsled neprestanega dviganja cen živil in ostalih neobhodno potrebnih reči, doživela bo vlada tisto, česar se najmanjše nadeja. Izstradan in obupan narod se pač ne bo zadovoljil samo z razlaganjem. Mislijo morda vladajoče osebe, da so samo komunisti nezadovoljni z njihovim delovanjem, potem se motijo, kajti z njihovo vlado so zadovoljni le vojni dobičkarji in verižniki — nikakor pa ne narod.

V tej vladi, ki pospešuje procvitanje izvoza v prid verižništvu obenem pa izsesavo naroda, — sedi tudi dr. Korošec, kar si naj ljudstvo zapomni.

Tobačno delavstvo.

Stavka, v katero so stopili moški delavci, je gotovim gospodom v tovarni prišla kot strela z neba, istotako tudi klerikalcem, posebno pa mazačem okrog »Večernega lista« in »Slovenca«. Kar sapo jim je zaprilo. To je najbolj drastično pokazala njih pisava. V začetku so hoteli stavko osmešiti, pisali so, kakih 150 delavcev je stopilo v stavko, vsi drugi pa pridno delajo. Ta laž seveda se jim je slabo obnesla, zakaj dokazalo se je, da je pred izbruhom stavke v tobačni tovarni zaposlenih 279 delavcev. Od teh je bilo 23 stavko-kazov, nekaj je bilo bolnih, toraj je bilo v stavki najmanj 250 mož. Ko se je ta laž ohladila, so spravili zopet druge laži na plan, rekli so, da je stavka brezpomembna ker je že bilo pred stavko za naknadno doplačilo draginjskim dokladam že dovoljeno. Res pa je, da pred izbruhom stavke ni bilo o tem ne duha ne sluha. Srbsko in bosansko tobačno delavstvo je stopilo 1. aprila v stavko, 4. aprila je pa prišel brzjav, da je zahtevam ugodeno. Tista brzjavka je pa ostala le brzjavka in drugega nič. Šele 15. aprila je prišla brzjavka, da se tisti naknadni poboljški takoj izplačajo in ta čas so že tudi ljubljanski tobačni delavci stali v stavki. Ker se te klerikalne laži niso obnesle, je bilo treba iztuhitati nekaj drugega, naznali so v »Večernem listu«, da so napravili spomenico, kjer so zahtevali 100 odstotkov in več poviška prejemkov za tobačno delavstvo in jo poslali ob času, ko je že ves promet vsled železničarske stavke počival, svojim zaupnikom v Belgrad, katerih pa sploh v Belgradu nimajo. Kljub vsem tem spletkam in lažem so pa tobačni delavci trdno stali v stavki in so jo v prid vsemu tobačnemu delavstvu do konca izvojevali.

Da pa to klerikalce boli, jim ne moremo pomagati, povemo jim samo to, da

so tisti blazeni časi stare Avstrije minuli, ko ste vlagali spomenico za spomenico, katere so druga drugo pobijale in to vse za reklamo in za v koš; doseglo se pa ni nič. Tudi v Jugoslaviji so se te reklamne metode oprijeli. Zmašili so skupaj dolgovne vloge, na katere pa sploh niso dobili nobenega odgovora, delavstvu so pa s tem metali pesek v oči. Kakor rečeno, tisti časi so minuli, tobačno delavstvo v Jugoslaviji se je postavilo na zdravo stališče, da če stavijo zahteve, se morajo do gotovega roka doseči, ako ne mirnim potom, pa s stavko, in to se je tudi zgodilo. Klerikalci so pa pri tem igrali tisto žalostno vlogo kot povsod, da so bojujočemu se delavstvu padli v hrbet.

Vodstvo saveza monopolskih radnika je pa imelo za slučaj, da stopi v stavko že pripravljene nove zahteve za vse tobačne tovarne v državi, katere je tudi ob izbruhu stavke takoj monopolski upravi predložilo. Dne 16. aprila so se završila pogajanja med zastopniki saveza od ene strani in monopolsko upravo z druge strani in napravil protokol sporazuma, na podlagi istega se je štrajk ukinil. Na podlagi tega sporazuma je zasigurano, da se tobačnemu delavstvu počenši od 19. aprila nadalje nove povišice prejemkov vračunajo. V višini teh izboljškov poročamo prihodnjič.

Boljševiška zadržna politika.

Spisal dr. Karl Erdmann (Stuttgart).

Iz zadnječasnih poročil sodružnih in drugih listov glede ruskih konzumnih društev, katera si deloma nasprotujejo, se lahko razvidi, kako izvanredno važno mesto zavzemajo gospodarske organizacije konzumentov v sovjetski Rusiji. Izkušnja bode prej ali slej pokazala, bode li ta prenositev v prisilno družabje v prihodnosti razvitku napredujoč služil ali ne. Pregarjanje marsikaterih sodrugov od strani revolucionarnih vladnih organov povzroča le to, da se prvi protivijo nedemokratski diktaturi slednjih.

V splošnem se pa naj uvaža:

Mi prinašamo naslednje zelo važne izvedbe, katere se tičejo času primerne teme, brez da bi prevzeli odgovornost za vse pojedine slučaje, katere nam je nemogoče kontrolirati.

Pri obsojanju vprašanj morata se na vsak način dve reči razločevati: Enkrat upravljanje konzumnih društev od strani boljševikov in potem načrt, bi li bilo umestno tudi za Nemčijo in nemško Avstrijo priporočati tak preobrat konzumnih društev v — prisiljene. Politične okolščine sovjetske republike so pač mogoče tak preobrat opravičevale. Toda tudi v tem slučaju še ni nikakega dokaza za srednje Evropo. Ruske razmere pa se tudi potom svetovne revolucije ne dajo tukaj prilagoditi, ker nemško ljudstvo se daleč razlikuje od rimskega, in se upira vsaki diktaturi. V demokraciji pa je vsako nasilstvo izključeno in z zadržnim principom neizvedljivo. Klicu po natančnih navodilih boljševiškega ravnanja pa se tudi mi pridružimo. Uredništvo.

Od dotičnih zadržnikov, kateri vidijo zadržne kot pripravljalca pota k socializmu ter pred vsem smatrajo konzumno društvo kot začetek faktičnega socializma (družba je socializem!), zahteva socialna revolucija popolnoma novo ustavo. Ker s časom revolucije spremeni se ta polževa pot, s katero so te zadržne v stanu priti do socializma v hiter korak na enak cilj. Z uro na zunaj preteče revo-

lucije so se mogočnosti za konzumna društva neizmerno dvignile, takoj izrabljene skoraj neomejene. Revolucionarno zadržno politiko voditi, se pravi med pred-revolucionarnim časom akcijo pripravljati, položaj popolnoma spoznati ter izrabiti, bodisi potom socialne vlade ali od gibanja samega.

Socialen zadržnik imel je svoječasno opravičen interes izvedeti, kakšno tozadevno politiko vodi ruska revolucija; njega je zanimalo vedeti kako daleč je ta poslavljena boljševiška vpeljava uspela ter koliko se jo lahko ceni. Je bil toraj samo slučaj, ali dobrovedoč namen, da se od strani internacionalnega sodružništva (katero ima brez dvoma nalogo o tem poročati) ni nič važnega o tem poročalo? Da, naravnost sramotno posluževalo se je celo najreakcionarnejšega hujskajočega časopisja kar se bode tudi še pokazalo? Ni li obstojala dolžnost, da se z vsemi sredstvi poskusi dajati najnatančnejša pojasnila glede že mes. marca 1917 v Rusiji izbruhnjene revolucije, katera se mora že naravno kot posledica vojne razširiti preko vseh dežel kot n. pr. Nemčije, Ogrske, Avstrije, Italije, Francoske, Švice, Amerike itd. S tem bi lahko ruske preskušnje dosti koristile svetovni revoluciji?

Ni bila toraj to najskrajnejša lahkomišljenost in zanemarjenje dolžnosti, da se takrat v sodružnem časopisju (in danes še tudi ne) ni razpravljalo to vprašanje? To zaznamujem kot zapeljevanje — ja celo dobro vedočo goljufijo — ako se je po preteku treh let — kakor to vidim sedaj, — objavil še večji članek od profesorja dr. Totomiaz v Moskvi. Ta članek pisan v nezadostni in nestvarni smeri prinaša glede odločilnega vprašanja le par osebnih sovražanj.

Ali ni postalo skoraj stvarno, da se splošno naziranje, glede revolucionarne konzumne politike, kot se jo opisuje — nagiblje v preganjajočo in krvoločno smer kakor je proti boljševizmu splošni v navadi?

Kaj se je zgodilo z ruskimi konzumnimi društvi meseca marca 1917 ob izbruhu revolucije? Kaj je storila vlada Kerenski? Kaj Lenin in boljševiki od začetka njihove diktature v novembru 1917? Stvarna poročila glede tega so zelo redka. Le sodružnim zvezam bila je možnost dana tozadevna poročila zbirati, urediti in na znanje dati — to so bile tako rekoč dolžne storiti. To se pa ni zgodilo. Koč vpeljavo v stvarno raziskavanje vprašanja glede boljševiške konzumne društvene politike hočem nekoliko tukaj navesti. Poročilo dasiravno pomanjkljivo, bode vendar v stanu v bistvenem oziru razjasniti razmere, katere se prikriva ter obenem opozoriti socialne sodružnike na boljševiško teoretiko in prakso.

Glavna naloga ruske sovjetske republike obstoja v preosnovanju kapitalističnega v socialno družabni red. Občudovati se mora izrečen poizkus ureditve socialnega gospodarstva. Decembra 1917 vpostavil se je pri svetu ljudskih komisarjev kot najvažnejše središče — višji svet za ljudsko gospodarstvo, kateri obstoja iz večjega števila zastopnikov konzumnih društev. Le ta je uredil splošni načrt glede prenovljenja ljudskega gospodarstva. V povzdigo zadržništva ustanovil se je aprila 1918 pri višjem svetu — zadržni oddelek kot statistično središče.

Po vplivu zadržnega središča urejeval se bode zakon glede zadržništva. Da se je ta oddelek že tako začasno organiziral, je pač jasen dokaz važnosti, kaj smatra sovjetska vlada o zadržgah. Še

Boj pa razjasnilo to. Izvajanje Lenina, katera je meseca aprila 1918 podal vsem ruskim središnjim izvrševalnim odborom delavcev, volajstva, kmetov in kozakov. Lenin, ta bistroumen teoretiker in praktik odločilnega socializma je izjavil »socialistična država le lahko nastane kot mreža proizvajajočih — povzivajočih zadrug. To pa v tem smislu, da bode vsaka posamezna občina in te zopet medsebojno združene v gospodarsko organiziranih konzumnih društvih z središnjimi napravami. Pri središčih se bode najpreje ugotovila potreba, in nato še le določila razdelitev produkcije. Podlaga tega mora biti strogo vse obsegajoče računovodstvo glede vseh potrebnih živil in izdelkov — začeti pri žitu — v zvezi z natančnim nadzorstvom dela. Le na ta način bode mogoče zlomiti na eno stran sabatažo najdrugo stran pa vpeljati kar mogoče najboljše ekonomsko gospodarstvo združeno z najvišjo delavno tehniko. To mora služiti kot temelj, ker socializacija se zruši ako se popolnoma ne odstrani špekulacija, prosta trgovina in pomikanje. Teža boja proti buržuaziji premakne se na organizacijo računovodstva in nadzorstva. Le z izvrševanjem zgorajšnje navedbe je mogoče rešiti naloge tikačoče se gospodarsko-financijske politike na polju socializiranja bank, monopoliziranja zunanje trgovine, državnega nadzorstva denarnega prometa, vpeljave zadostnega imovinskega in dolžninskega davka ter vpeljave delavčevosti. Ker v drugem slučaju glede plačila tributa se je nemogoče oprostiti zunanjega kapitala. Mogočnost socialistične zgradbe odvisna je od tega, ako bi v teku določenega preteka časa se odraščal določen davek zunanemu kapitalu, in ako bo mogoče notranjo ekonomsko odvisnost varovati.

Organizacija stavbinskih delavcev.

Vsled sklepa strokovne komisije za Slovenijo se je tudi stavbinsko delavstvo pridružilo tridnevni generalni stavki, da dokumentira solidarnost napram železničarjem. Delo na stavbah je počivalo do 27. t. m. jutraj.

Z negotovim pogledom v bodočnost je prišel naš trpin v torek za kladivo, da obdela kamen in opeko, iz katere naj zraste nova stavba. Dolga doba je za nami, v kateri je proletarijat skušal zgraditi sebi dom, ne bliščoč kot carske palače, marveč vsaj skromno in preprosto hišo, da bi bil priznan enakopravnim članom človeške družbe. Toda, komaj je zidal ped visoko, že je prišla zavidna noga izkoriščevalčeva, ki je neusmiljeno poteptala osvobodilne načrte delavca.

Na altar proletarskega osvobojenja smo položili žrtve, med katerimi je bil naš sodrug Kramar, zidar pri Kranjski stavb. družbi. Pravkar se je vrnil iz italijanskega robstva, že ga je dohitela smrt v boju za vsakdanji kruh. Petletno nasilje svetovne vojne mu je prizanašalo, domovina pa je zanj hranila svinčenko. — Druže, maščevan bodeš!

Sodrug! Ni nas razkropil ognjeni krst, nasprotno: združil nas je. Poglobimo naše vrste, ker tok razmer je silen. Ne smemo podležiti, ljudje smo in upravičeni živi.

Pripeljite vse delavstvo v organizacijo. Prepriča naj se ves proletarijat o svojih potrebah in naj prizna, da morilo razmere enega kakor drugega. Ko bomo dosegli to, je bodočnost naša. Naša organizacija ima strogo strokovni značaj in se

opira na politično stališče le v toliko, v kolikor je potrebno, da nas združuje in veže z ostalimi strokovnimi organizacijami, ki morajo temeljiti na čisti socialistični podlagi. Zaupajte svojim voditeljem in bodite uverjeni, da ti zastopajo le delavske interese. Ne dajte se zapeljati gotovim elementom, ki hujskajo proti voditeljem. Med nami ni izdajic, ker delamo v smislu: eden za vse in vsi za enega.

Zadnji dogodki naj ne begajo nikogar. Moramo trezni ostati in korakati nemo-teno naprej, ne oziraje se na levo ali desno. Prispevke se plačujejo kakor poprej v pisarni Osrednjega društva ali pri podružnicah.

Na delo tedaj, sodrug! V boj za člo večansko pravo. Mi smo vse vzdržujoči element in zahtevamo priznanja in sicer priznanja ne samo v izkoriščanju, ampak priznanja v življenjskih pogojih. Na delo tedaj, ker resni so dnevi... V delu je naš spas. B. Ž.

Lenin, delavci in podružabljenje industrije.

Nekoč je prišla k Leninu iz neke tovarne deputacija delavcev in ga je vprašala za dekret, da se dotična tovarna podružabi.

„Da,“ je rekel Lenin, pograbilši iz miznice nepopolnane formularje. „Vse kar je potrebno, je izpolnitev tega formularja, kakor zahtevajo vprašanja, to je popis tovarne, podpis komisarja v dotičnem okrožju in moj podpis.“

Delavci so bili zelo razveseljeni in so vzeli to izjavo na ta način na znanje, da je eden njih izrazil to zadovoljstvo z besedami: „Prav dobro.“

„Toda predno podpišem te listine“ — je nadaljeval Lenin — bi vas rad vprašal par besed. Prvič, ali veste, kje se dobe surovine za vašo tovarno?“ — Delavci niso vedeli.

„Zdi se mi,“ je nadaljeval Lenin, „da razumete knjigovodstvo in da ste izdelali sistem, po katerem boste vodili tovarno in proizvajali blago.“

Delavci so odgovorili, da se boje, da ne vedo prav mnogo o teh rečeh.

„In končno“ — je povzel Lenin zopet besedo — „ali vas smem vprašati, če ste dobili trg za razpečavanje blaga?“

In delavci so zopet odgovorili, da ne vedo.

„Well, sodrug,“ — je dejal Lenin, — „vi še niste pripravljene, da prevzamete tovarno. Vrnite se domov in poskušajte rešiti najprvo te stvari; naredili boste napako, ampak končno se boste vendar naučili. Potem pridite čez nekaj mesecev nazaj, in tedaj podružabimo tovarno.“

A. R. Williams, v „Rusiji“.

Mezdna gibanja.

Uspehi mlinarjev v Celju. Dogovor, sklenjen med prvim mestnim mlinom v Celju, lastnik ing. Viljem Rakusch, na eni ter zastopniki osrednjega društva živilskih delavcev in sorodnih strok s sedežem v Ljubljani na drugi strani. 1. Vsem delavcem obojega spola se zvišajo mezde, plačila v gotovini za 60%. In sicer od 1. februarja 1920. do 10. aprila 1920. se še doplača zaostalo mezdo 35% (ker je tvrda že izplačala 25% dosedaj) od 10. aprila naprej se pa v polnem obsegu plača 60%. 2. Nabavni prispevek za vsakega uslužbenca se takoj izplača, po 250 K, za ženo 250 kron, in za otroke zakonske ali ne-

zakonske do 14. leta po 150 K. 3. Vsak uslužbenec dobi tedensko po 4 kile, in za vsakega družinskega člana po 2 kili na teden moka; kot družinske člane se štejejo žen ein otroci do 14. leta, tudi nezakonski. — pri delavcih vdovcih z malimi otroki tudi gospodinja. Bela moka se računa po 3 K 50 vin., krušna po 2 K kila, in dobiti mora vsaj polovico vse količine v beli moki. V kolikor delavec dokaže, da potrebuje za preživljanje svoje družine več moka, mu podjetje isto prepušča po engro-ceni. 4. Po mogočnosti dobi vsak uslužbenec premoga od 250 do 300 kg na mesec, in sicer s 50% popusta od nakupne cene; deležni so pa premoga samo tisti uslužbenci, kateri imajo svoje lastno gospodinjstvo. V slučaju nesporazumljenja pri delitvi premoga odloči tvrdka v sporazumu z delavskim zaupnikom. 5. Stanarina, katera je že do sedaj bila v veljavi, ostane tudi za naprej, in sicer za oženjene z otroki po 30 kron, brez otrok po 20 kron in za samce po 15 kron mesečno. Ako je pa od ene družine več vposlenih v obratu in so v skupnem stanovanju, potem dobi samo en član te družine stanarino in sicer najvišjo. 6. Dopusta so deležni samo tisti, kateri so zaposleni najmanj nepretrgom eno leto v obratu, in sicer sedem-dnevni dopust s polno plačo. Dopust se razdeli na mesece majnik, junij in julij. 7. Ta dogovor ostane v veljavi do 30. junija 1920.

Delavstvo tovarne stolice gospoda V. Bratovž & Komp. v Gameljnjih je stopilo dne 20. aprila v stavko, še isti dan so se vršila pogajanja, ki so se zaključila s popolnim uspehom za delavstvo. Dnevna plača se zviša za 30%, za čezurno delo se plača predpisani povšek 50%. Podjetje priznava organizacijo in zaupnike. Delavstvu se priporoča, naj se še z večjo vnemo oklene svoje organizacije, ker edino le z združenim in solidarnim nastopom vsega delavstva nam je zajamčen uspeh za izboljšanje gmotnega položaja delavstva.

Iz strokovne organizacije.

Seja osrednjega odbora in podružnice društva stavbinskih delavcev se vrši v nedeljo, dne 2. maja t. l. ob 9. uri dopoldne v Selenburgovi ulici št. 6, II. nadstropje. Ker je seja zelo važna, prosimo gotove in točne udeležbe ob določen uri.

Domači pregled.

Dogodki na Zaloški cesti v Ljubljani. V pomoč železničarski stavki je stopilo delavstvo v tridnevno stavko. V soboto, to je prvi dan stavke, je hotelo delavstvo prirediti mirno manifestacijo po Ljubljani in se zbiralo na Zaloški cesti. Varnostna straža je pa zabranila dohod v mesto. Nastala je gnječa in prišlo je do vznemirjenja, tako da so padli streli in žrtve. Med žrtvami so povsem različni ljudje, otroci, železničarji in drugi delavci, nekateri, ki so povsem slučajno prišli tja, ali so šli v mesto, ne da bi vedeli, zakaj se tam zbira množica. Dogodek je neodpušljiv greh, ker je zadel povsem nedolžne žrtve, ter je bilo dvajset izhodov iz te zagate. Delavstvo je stavkalo tudi drugod s protestom proti preganjanju železničarjev. Večinoma povsod so oblasti zaprle stavkovne odbore ne glede na to, ali obstoji dejanski razlog za to ali ne tudi s stališča vlade. Mi vemo le eno in to je, da ima delavstvo pravico izražati simpatije stroki, ki se bori za kruh, in dokler je boj kruha, tudi oblast ni opravičena pod pretvezo „političnega“ štrajka zapirati delavske zaupnike. Nam ni znan noben tak zakon, nasprotno, po srbskem zakonu je štrajk celo dovoljeno sredstvo.

Dimnikarska dela v Ljubljani. Neznosne dražinske razmere in nevrejenost mezdnih zahtevkov pomočnikov privede so zadnje do skupnega nastopa ter so predložili zadrugi že meseca decembra 1919. svoje zahteve. Mojstri so priznali opravičenost zahtevkov, ter so sklenili radovolje v najvišji meri jih spolniti, a le ako se vzpostavi red v dimnikarskih odnosih v mestu in deželi postavnim potom. Pri tozadevni enketi sklicani dne 24. marca 1920. od oddelka ministerstva trgovine in industrije v Ljubljani naznanil je pomočniški zbor cele Slovenije, da smatra za dosego zahtevanih mezd predvsem razdelitev mesta Ljubljane na 10 ometalnih okrajev, ker le na ta način bode zamogel mojster svoj zaslužek preračunati in potem vgoditi zahteve svojih zaposlenecv. Delo po ometalnih okrajih je na tudi v veliko korist občinstva, ker zagotavlja požarno varnost. Seveda so delavci našli odpor pri mogočnih. I. društvo hišnih posestnikov v Ljubljani, češ. konkurenca mora biti, ki so hoteli še nadalje izigravati mojstra proti mostru, a konečno trpi naj še nadalje pomočnik in bega od hiše križem mesta po negotovem zaslužku. Pomočniki zagrozili so torej, da ako se ne začne s 1. aprilom 1920. z delom po okrajih opustili bodo delo in to v celi Sloveniji. Jelo se je torej tako delati, seveda so mojstri to naznanili občinstvu v dnevnikih, a to ni bilo po volji birokratičnemu magistratnemu šefu, ki je s svojim razglasom in v dnevnikih hotel napraviti zmešnjavo. Vsak človek bo priznal pravilnost nastopa mojstrov in pomočnikov, ki hočejo napraviti red v svojih medsebojnih odnosih, a tudi s tem skrbe za varnost življenja in imetja posameznikov in države, ovire v svojem hvalevrednem početju, dobijo pa le od strani možgan staroveškega kalibra in od strani enega neznačajneža, s katerim se bo pa o pravem času za vedno korenito obračunalo.

Prej in sedaj. Priprost delavec iz Reberc na Koroškem nam piše: Leta 1914. je znašal moj dnevni zaslužek K 280.

Takrat sem dobil kilogram slanine za K 150, kilogram mesa za K 140, kilogram bele moke za K 40, kilogram krušne moke za K 20, obleka je stala K 50, čevlji pa K 12. Letošnji moj zaslužek pa znaša K 20. Danes dobim kilogram slanine za K 58, kilogram mesa za K 20, kilogram bele moke za 9 do 12 K, kilogram krušne moke za 8 do 10 K, čevlji stanejo 350 K in obleka stane 1500 do 3000 K. (Te cene so že prekoračene.) Iz tega se pač lahko povzame, v kakih razmerah da živi delavec. Vlada Protič-Korošec gotovo pripravlja s tem dviganje cen, da pospešuje izvoz živil, delavstvu paradiž, kjer naj delavstvo po zgledu Adama in Eve hodi boso in nago, vrhutega pa še gladu umira.

Književnost.

„Naši zapiski“ (štev. 3) prinašajo nastopno vsebino: Henry Barbuse: Obtožujemo. Dr. Mijo Radošević: Marksizem, vseslovanstvo in jugoslovanstvo. O. Nikolsky: Ruska sovjetska republika. Jean Jaures: O razrednem boju. Pregled: Socijalna politika: 1. Nove oblike delavskih mezd. 2. Prostitucija. Delavsko gibanje: 1. Socijalni boji v angleškem imperiju. Poljedelstvo: 1. Agrarne razmere v Italiji. Pravo: 1. Slovenski pravnik. 2. Udruženje Pravnika u kraljevini Srba, Hrvata in Slovenaca v Beogradu. Razno: 1. Šolska republika „Jasnaja Poljana“.

Celoletna naročnina znaša K 40— posamezna številka K 4—. Naročajo se pri „Slovenski socijalni matici“ v Ljubljani.

Razno.

Stisnjen zrak gonilna sila v prihodnosti. Inženjer Gaspar v Rio de Janeiro je izumil nov sistem gonilne sile, ki je baje najboljši izmed vseh dosedanjih sistemov, in poleg tega tudi najcenejši. Po mnenju inženirja in matematika Pereira Reise ne bodo več gonili parnikov in železniških strojev s paro, temveč s stisnjenim zrakom.

Zahvala. Ker se ustmeno ne morem zahvaliti vsakemu posamezniku za nabrano vsoto, ki je znašala 13240 K, se tem potom najpristroneje zahvaljujem vsem onim mlinarjem Majdičevega mlina, ki so k tej svoti prispevali.
Miha Benedig.

Ste prehlajeni? Imate bolečine v prsih? V grlu? Ali kašljate? Imate nahod? — Dobri prijatelj v takih hudih dneh Vam je Fellerjev Elza fluid! 6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici 36 K. Zagorski sok zoper kašelj in prsne bolečine 1 steklenica 6 K.

Slaba hrana Vam je pokvarila želodec? Fellerjeve prave Elza-kroglice ga spravijo v red! 6 škatlic 18 K. Omot in poština posebej, a najceneje! Eugen V. Feller, Stubica donja, Elza trg št. 334, Hrvatska. B

Izdajatelj in odgovorni urednik
IVAN TOKAN
Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, Franciškaška ulica št. 6.

registrirovana zadruga z omejeno odgovornostjo

Tiskovine za šole, županištva in urade. Najmodernejšje plakate in vabila - za shode in veselice. -

LETNE ZAKLJUČKE

Najmodernejšja uredba za tiskanje listov, knjig, brošur itd. itd. -

STEREOTIPIJA LITOGRAFIJA.

Miši-podgane stenice-ščurki

in vsa golazen mora poginiti ako porabljaate moja najbolje preizkušena in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim 8—; za podgane in miši K 8—; za ščurke K 10—; posebno močna tinktura za stenice K 7—; uničevalec moljev K 6—; prašek proti mrčesom K 4— in 8—; mazilo proti ušem pri ljudeh K 6—; mazilo za uši pri živini K 4— in 8—; prašek za uši v obleki in perilu K 6—; tinktura proti mrčesu na sadju in na zelenjadi (uničevalec rastlin) K 8—; prašek proti mravljam K 6—.

Pošilja po povzetju zavod za eksport M. Jünker, Zagreb 6., Petrinjska ul. 8.

KAJO DELIC

draguljar in zlatar

Ljubljana, Hlišerjeva ulica št. 4.

priporoča svojo

zlatarsko in draguljarsko delavnico

za nova dela in popravila vsake vrste, kakor tudi za pozlatovanje in posrebrvanje itd. V zalogi ima zlatnine in srebrnine, poročne prstane po vsih vzorcih in merah, uhane i. t. d. Kupuje tudi zlato in srebro ter plačuje po najvišjih cenah ali pa izmenjava za novo blago.

Sodrugl!

Vlagajte svoje prihranke v lastno hranilnico!!

Poštni čekovni račun št. 10.532.

Telefon interurban št. 178.

Konsumno društvo za Ljubljano in okolico

sprejema v svojem hranilnem oddelku **hranilne vloge** in jih obrestuje po čistih 4% . . . Večje hranilne vloge (nad tisoč kron), katerih vlagatelji se obvežejo, da dvignejo zneske iz te vloge šele po polletni odpovedni dobi, obrestuje po čistih 4 1/2% . . . Za varnost hranilnih vlog jamči blagovna zaloga, ki znaša po polletni bilanci okrog 10 milijonov kron, društvena posestva, ki reprezentirajo vrednost nad 2 milijona kron, kakor tudi skladi, rezervni, deležni in dr. . . .

Vloge sprejemajo in izplačujejo

vse podružnice Konsumnega društva za Ljubljano in okolico, ki so:

V Spodnji Šiški v Ljubljani; na Glincih pri Ljubljani; v Ljubljani: Bohoričeva ul., Sodna ul., Krakovski nasip; Rožna dolina (obč. Vič); v Tržišču na Gorenjskem; na Savi (obč. Jesenice) na Gorenjskem; na Jesenicah (pri Ferjanu); Koroška Bela-Javornik; Borovnica; Radovljica; Kranjska gora; Mojstrana; Celje; Šoštanj; na Koroškem Guštanj, Prevalje, Mežica, Crna I., Crna II., Pliberk; Maribor; Litija; Št. Lovrenc na Pohorju; Kamnik; Pragersko; Križe pri Trzinu; Sv. Ana pri Trzinu; Gorje pri Bledu; Store pri Celju; Fala nad Mariborom; Ruše nad Mariborom; Rogaska Slatina; Radeče-Zidanost.

Se podrobnejša pojasnila podajajo zaupniki v navedenih podružnicah ali pa osrednja pisarna Konsumnega društva za Ljubljano in okolico, ki je v Ljubljani, Spodnja Šiška, Kolodvorska cesta 208.

Pisma naj se pošilja pod naslovom: Ljubljana, poštni predal 13.

Društvo ima na razpolago poštno položnice, s katerimi zamorejo vložniki denarne pošiljatve pošiljati tudi naravnost v osrednjo blagajno.